

CELDÖMÖK HIRLAP

=POLITIKAI-TARSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celdömök, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolvasó szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 10. -, 6 évre 5. -, 1/2 évre 2.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

A „kubikos király”

A magyar népre igazán nem lehet azt mondani, hogy hálaítalan azokkal szemben, akik vele jöttek. Nagyon is szívbe zárja azokat, akik tesznek valamit érte, akik az igazságot, a jogot akkor is érvényesítik, amikor az nekik, szegény magyar népek jelent jót. *Milyády* igazságosnak nevezi a nép még ma is, és sokszor vissza is írja. *Kossuth* ma is apja neki s a levélzettet habsburgi lest-puskások sem tudták meg a trianoni néhez idők alatt nem kiírtani lelkéből ezt az érzést, amikor pedig sokan megpróbálták Szombathelyen is, aifele gyerekes kalandnak és érellenségnek nevezték a 18-49-es eszményeket. Pedig ekkor egész Európa minden elnyomott népének rajtuk volt a szepe, mi járunk elől a reformok terén, az emberi jogokért barcoltunk és ezt tudta az egész világ, éppen *Kossuth* diadalmas s minden emberi arányt felülmúló ünneplése bizonyította Angliában, Amerikában s mindenütt, ahol menekülése után a magyarság ügyért a szóknál emelvényre lépett.

Az elmúlt évtizedekben az ország egyik legsúlyosabb kérdését szociális vonatkozásban az alföldi földmunkások nyomasztó helyzete jelentette. Mekünk dunántúliaknak fogalmunk sincs arról, hogyan élt ez a nincstelen réteg a gazdasági válság sötétségében. Amikor évszám alig akadt munkaalkalom, pedig az építési való tömérdek volt, a ha akadt is, abból megélni nem lehetett. Akkor ez az alföldi réteg, egyik központjában, Mezőtúron egy olyan emberre akadt, aki a maga képzettségét, kemény eszélnét akarattal ennek a rétegnek állította szolgálatába s a többi egyéb dolga mellett. Ez a féltűny *Vértessy* Vilmos országgyűlési képviselő volt, akit azóta a mi vidékünk is megtanult szeretni és becsülni, mint máv. Üzletégszágától Hogy ő mit tett a kubikokért, mindennél jobban bizonyítja az a tény, hogy ez a szegény, kiéhezett réteg hálaiból elnevezte képviselőjét, *Vértessy* Vilmost „*kubikos királynak*”. A legnagyobb réteg zárta ezzel őt szívbe, amikor elismerte róla, hogy neki — földmunkas rétegnek — szegény, kubikos népeknek „királya”. „*Kubikos király!*” Nagyon jellemző a nép szívének ilyen megnyilatkozása magára a népre, de *Vértessy* Vilmosra is.

Pedig *Vértessy* Vilmos csak képviselő volt, s nem ő jelentette a magyar kormányzatot. De szólója volt ennek a népek, ki állt érte ott, ahol nem igen szoktak kiállni az érdekeikhez öszszekuszultsága miatt a szegény népért. Ő kiállt s hálaiból ez a nép, az alföldi, mezőtúri kubikosság elnevezte „*kubikos királynak*”.

Azóta eltelt egy kis idő. Közben *Vértessy* Vilmos a szombathelyi üzletvezetőség igazgatója lett. Ebbeli minőségében mindenki ismeri, akinek valami kapcsolata volt a vasutal, vagy részvétel a társadalmi életben. Hogy ki volt ő e négy év alatt az általa rendelt vasutasoknak, eléggé elmondotta egyik hetilapunk. Mi eddig hallgatunk éppen, mert nagyon közel éreztük magunkhoz. Akár templomszenteléseken láttuk, akár a néplőlekedő megnyitói ünnepeken, akár irodákban szegény, egyszerű felekedős asszonyokat, kopottruhájú munkásokat fogadtuk, a „*kubikos király*” volt ő. A szegények acélos öklü pártfogója, az igazság bátor érvényesítője, nemcsak letéle, hanem felléle is. Erdemeinek méltatása nem a mi feladatunk. Ma még úgy sem lehet tárgyilagosan boncolni a kérdést, mert akkor sok kellemetlen dolgot kellene elmondanunk szinte lelepleznék azokat, akik négy-

évi itt tartózkodása alatt, ahol csak lehetett, akadályozták hatalmas tervrel megvalósításában s főleg társadalmi vonatkozásában. Alkotásait itt maradnak. Rettentet felegyelmet tartott — mondják róla a vasutasok —, mégis ezertetté, hiszen a felegyelm s a vasuti gondoskodásából történt az a vasuti személyzet és az utazó közönség javára. Míg a külföldi vonalakon egymást érték a szerencsétlenségek, addig ő alatt csak egy kisebb arányú történet. Ő volt az első a mentés munkálatiban.

Sok új állomás, átrendezés, építés, javítás fűződik ehhez a rövid négy évhez. Többet alkotott ez alatt, mint előtte 20 év alatt előle. Pedig akkor jött, amikor már minden építkezés anyagkorlátároztaba ütközött. De ő volt a „*kubikos király*”. Tudta hogyan kell valamit megcsinálni s volt hatalma, ereje és akarata, hogy meg is csinálja azt. Előszólatása is királyhoz méltó volt. Mindenféle többezer tömeg állt sorfalat, amerre kocsija elhaladt. Kubikos szorgalmát építő szenvedélyét, a királyi igazságérzetét, s a klotó erejét sokáig fogjuk még nélkülölni. De bizonyunk abban, hogy ott, ahova a kereskedelmi miniszter bizalma őt állította, éppoly hasznára lesz nemzetének, mint ahol eddig műgöködött, ő, a „*kubikos király*”. Sz.

[Boris bolgárcsár]

Meghalt a magyarság egyik legnagyobb barátja. A finneken kívül egyedül a bolgárokról mondhatjuk el, hogy őszinte tisztelettel és testvéri megbecsüléssel viseltetnek irántuk. Történelmi sorunkban sok volt az egyező, vérségi kapcsolataink eleven tudata pedig szinte megszerző erővel hozta létre a politikai barátságot. *Boris* csár személyében is nagy megértője és bámulója volt a magyarság ezereves történelmi múltjának, kultúráját alkotó képességének s a Dunamedencét civilizáló erejének. Sokat tanult a népével együtt a magyarságtól. Halála mélyen megrendítette a Magyar népet. Olyan ember dobott ki egy nép elől, akiben valóban őszintán bízhatunk, akire alkalomadtán valóban számíthatunk. Akivel és népével érdekes-összeütközésünk nem lehetett, a kulturális és gazdasági kapcsolataink révén pedig mindketten jól jöhettünk ki s a közöses ellenségek ellen is számíthatunk egymásra. A magyar nép a Gondviselésbe vetett rendületlen hitével áll a bolgár nép mellett s Bulgária jövőjére gondolva kívánja, adjon a Mindenható olyan férfiakat a bolgár népek, akik *Boris* csár bölcsességével s építő lendületével vezessék a gazdasági, politikai és katonai boldogulás utján a bolgár népet.

Köszöntjük az új csár, *II. Szimon* Istven vezesse bölcsességével, hogy népe boldogultásáért mindig a legszerecsesebb eszközöket tudja megvalósítani.

Mi történik Közép Európában?

A három román egyetemi városban

(Bukarest, Jassy, Szászváros) képességvesztésgáló (pszichoteleikai) intézetet állítanak fel. Ezek az intézetek a pályaválasztás és a tudomány munkairányítás szolgálatában állanak.

A szlovák országgyűlés jóváhagyta a szlovák-román kulturális egyezményt.

Ez az egyezmény továbbra is 186 lakolát biztosít a romániai szlovák kisebbségnek, továbbá a pozsonyi egyetemnek a román nyelv és irodalomnak tanszékét alapítanak. A jövőbeni szorosabb kulturális együttműködésre a két ország közös bizottságot küldött ki. A filmet, a rádiót, az idegenforgalmat, a tanulmányutakat mind felhasználták a kölcsönös kulturális megismerésre.

Horvátországban

és másutt is mindazok a németek (volksdeutchok), akik a német hadseregbe vagy az SS alakulataba beléptek, belépésük után — a Führer kívánására — megkapják a német állampolgárságot visszavonásig. Ez csak katonákra vonatkozik, hozzártartozik nem. A német állampolgárság megszerzésével az eddigi idegen állampolgárság elvesztése nincs öszszekötve. (Nálunk elvesztik a német szolgálatban álló katonáknak tehát kétféle állampolgárságuk van.

A Zágrábban

megjelent németnyelvű „Neue Ordnung” Irja 99. számában: A Román Akadémia kutatói és forrásai című gyűjtőmunkájának kötetét megjelent: C Popa-Lisseanu: Dácia a klasszikus szerzők-

Az újabb kori magyar-bolgár kapcsolatok egyre szorosabbá válsanak okai a páriákorábbi bélszerződéseken rejtettek. Mindkét ország egyformán veszte volt a legértékesebb területől lovoltták meg őket. A legronnyalt, leszegényedett Bulgária népet *Boris* csár uralkodása az anyagi jólét soha nem látott magasztalatra emelte. Nem sránokotak azon, hogy az elszakított részek miatt nem lehet jobb viszonyokat teremteni. Nem kentek mindent a páriákorábbi békére, hanem amit lehetett, azt megcsinálták. A jövedelem elosztást arányosították a nép kultúráját emelték, szövetkeztek révén pedig megzservezték a termelést és az eladást. S ezt oly tökéletesen, hogy rövidesen szövetkezeti rendszere miatt Dániával,

Finnországgal együtt emlegették Bulgariát.

Telek Pál óta a magyar-bolgár testvériség gondolata egyre nagyobb tért hódított. A nyelvi és vallási különbség ellenére a két nép vért rokonsága soha sem volt vitalóni tény. Kulturális vonatkozásban sok szép dolog történt a két ország közt. Legutóbb Zsindely Ferenc miniszter szófialátogatása feleltethetetlen ölmény volt a két ország kapcsolatának láncolatában. Reméljük, hogy kapcsolataink mindkét fél szempontjából továbbra is előnyösen fejlődnek.

P. D.

nél. Ebben a kötetben összegyűjtötte a szerző mindazt, ami a latin klasszikus és késő klasszikus szerzőknek felleltalható volt román földre és lakosságára vonatkozólag. Hosszú időt igénybevevő munka volt ez, amely azonban szükséges, mert a román nemzeti történet kezdetéhez bizonyítékokat szolgáltat. (???) Ez a kötet egyuttal első kötete a 18 kötetre tervezett „A román történelem forrásai” c. gyűjteménynek. Az első kötethez hasonló kiállításban már nyomdában van a második is. Ez a görög és bizánci szerzők adatait tárgyalja.

Jon Petrovici

professzor, román közoktatásiügyi miniszter elfogadta a jassyi egyetem javaslatát, hogy a bölcsészeti kar néprajzi intézete mellé moldvai néprajzi múzeumot állítsanak fel. A múzeum célja, hogy a történelmi Moldova (Moldva, Bukovina, Bessarabia) népségét mutassa be és a régi népi kultúra még fellelhető emlékeit megmentsse és megartassa. A kezdő munkálatok elvégzésére 300.000 lejt adott a miniszter. (Reméljük, hogy a múzeumból Moldva, Bukovina és Bessarabia magyarsága sem marad ki?)

A Hilnka-párt

országgyűlési klubja egyik legutóbbi ülésén foglalkozott Mach S. belügyminiszter. Csatlós hadügyminiszter és Slivák iskolügyi miniszter jelenlétében a magyarországi szlovák népcsoport életéről szólt jelentéssel. Alábalban megállapították, hogy ez a viszony a szomszéd országgal a legbarátságosabb szellemben alakul.

A zágrábi

horvát-szlovák társaság „Tatra-Veliki” címen folyóiratát ad ki, amelyben a legnevesebb horvát és szlovák tudósok és publicisták dolgoznak.

A Deutsche Zeitung

egyik száma Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter szegedi beszédéhez kapcsolódva felhívja olvasóinak figyelmét a hazai német bankokra, pénzügyintézetekre és hitelintézetekre, hogy megalkarítót pénzüket ezeknél helyezze- zék el, mert először a saját soralkból kikerült bajtársak mintaszerűen vezetik, másodsor pedig biztosítékot megalapozott és biztos pénzüintézetek és nem átolljára. — mert mögöttük az egész népi közösség áll”. Ezek után ismerteteli az egyes német népi vezetés alatt álló pénzüintézeteket:

1. Bácskában 72 év óta működő legjobb helyi hitelintézet és a Német mezőgazdasági központi hitelvezetőket Újvidéken, amely a Délmagyarországi német szövetkezetek központjának házában van és tagja az Országos Központi Hitelszövetkezet Újvidéki fiókjának.
2. Erdélyben a Nagyszombeni és brassói általános takarékpénztár fiókjai és a Raffelsen szövetkezetek szövetéségének 35 fiókjai, s a Szászregeni Takarékpénztár Révésznytársaság, Szászregeni székhellyel.
3. Dunántúlon (Schwäbische Türkei) a Pécsváradt német takarékpénztár és bank r.-t., amelynek részvénykötvénye 96 száza-

lékban a Német Ház Rt. kezében van.

4. Végül a középso (Mitte) területen (Buda környéke) az Elye-

ki takarékpénztár r.-t., amelynek részvénykötvénye 80 százaléka a Német takarékpénztár és bank r.-t. (Pécsvárad) birtokában van.

ÖNZETLENSÉGRŐL

beszélni a mai világban nagyon bajos dolog, amikor mindenki hátterbe szorítja azt a legcsömbösebb emberi erényt. Hogyan is beszélhetünk ma róla, amikor soha ilyen önző nem volt az ember semmilyen éppén ma. A mindennapi kenyérgondás a mai világpolitikai események mind csak arra szorítják és kényszerítik az embert, hogy önző legyen. Ezt a szót is: önzetlenség, hevenyá máris a frázisok patinája, mint sok más, ami nem lenne csak frázis az ember szájában. De éppen azért, mivel elkopott lett ez a fogalom, azért érdemes arra, hogy elővigyünk az elporosodott zúgából és leporoljuk a friss megvilágításba helyezve, figyelemfelkeltő-szűzseggére és örökéleti tulajdonságára.

Ha ezt a szót hallja a ma ember: önzetlenség, akkor legyint egyet a kezével lemondóan. Az ifjú éppén úgy mint az öreg. Ha ösztönök akarunk lenni, valljuk meg, hogy ez is egészen lehetséges a mai világban. Szomorú tapasztalatok győznek meg bennünket arról, hogy a bibliai, tisztán önzetlenséggel nagyon ritkán találkoztunk. Ami ritka, az mindig értékesebb mint, amiből sok van, amiből mindenkinek jut elegendő. Ha az aranyból sok lenne, mindenkinek bőségösen állna rendelkezésre, akkor nem lenne olyan becses mint így. Mivel az önzetlenség érény, értéket értek. Ebből az érényből pedig nagyon kevés van az ember kezében. Ha tehát értékes értékek hiányáról van szó, nem az a cél, hogy minél többet szerezzünk belőle, hogy minél több ember valhassa magának?

Önzetlenül, ajándékozva, szinte tékozlóan munkálkodni valóban ritka és nemes emberi tulajdonság. Szinte azt hisszük, hogy ez az emberrel veleszületett tulajdonság, mint a szem színe. Ha barna a szemed, nem tudod megváltoztatni kékre vagy fordítva. Ha nem született önzetlennek, nem tudsz önzetlenné válni sem. Ez a kényelmes letelepedésbe burkolózása és védekezése.

Az ember erkölcsi lény, ami annyit jelent, hogy nevelésre, fejlődésre alkalmas. Tudja az ember önmagát is nevelni. Így nevelheti magát az ember önzetlenségre.

Miképpen történhetik ez a nevelés? Minden amit tulajdonágunkká akarunk tenni, abban gyakorolni kell magunkat. Gyakorolnunk kell tehát az önzetlenséget is! Olyan érény ez, ami-

ről a legtöbbször tehetővé válni tudnunk. Különben megmutathatjuk önzetlenségünket, amikor annyira részvételre vagyunk magyarral testvér a másik magyarral testvér önzetlenségére. Különben ma szükséges az önzetlenség, amikor földi életünk csak ki csönös önmaga segítségére, az önzetlenség naponkénti gyakorlati alkalmazása mellett válni kell.

Szükség van-e magyar testvérem neked is a másik testvér segítségére? Szükség van-e arra, hogy bajaidból — amimáldeneknek van elég — a másik testvéred önzetlenné kíséreljen? Mindenkinek szüksége van erre. Nem mondhatja senki sem, hogy meg van egyedül is, önmaga szorult senki segítségére sem; általában is tud boldogulni az élet viharos oroszágtán. Ha pedig várod azt, hogy veled szembe kerüljenek legyenek az emberek neked is önzetlenné kell lenni melőbb. Nem igaz az, — ami ma oly sokszor hall az ember-én velem sem tördítek senki, mert tördítek én a másikkal? Nem igaz. Lásd csak meg, reáit tördítek, veled szemben vannak önzetlen emberek, csak te nem vagy az egyedül. Te nem vagy önzetlen és ebben az elvankészságban, a hatalmas önzésben nem veszed észre, hogy önzetlen veled szemben. Kétdolgozban is megmutathatjuk az önzetlenségre. Nem kell mindjárt világot rengető dolgban keresni. Kis dolgokban lásd meg először és te is kis dolgokban gyakorold magad s így önzetlenné leszel nagyobb dolgokban is.

Önzetlenség van ma különösen szükség a magyar életben. Önzetlenség nélkül nem boldogulhatunk! Lásd meg testvérem, magyar vérem, hogy önzetlenné kell lenned, mert egyébként elvesznék az élet tengelyben. Elragad bennünket az az, mert nem tudunk önzetlenné összekörmni egyfő, összekörmölni erre acéllá, nem tudunk megállni a gáton.

Soha se hidd és gondold azt, hogy veled szemben nem önzetlen a testvéred. Ne hidd ezt, hanem légy te is önzetlen és meg-látod a másokban is azt.

Boláthatod, hogy önzetlenség szükség van és az a legfontosabb egy nemzet társadalmának életében. Nevelj magadat önzetlenségre és akkor megfőzöl, a keresztény és nemzeti történelet így leszel közvetlenül emberbelsid, magyar testvéred, követve pedig saját hasznodra is.

Horváth József

Fekete Sándor

Mélyen a szívembe szántott egy bír, amely a közelmúltban máskor lelkét is nagyon megviselte. Szomorú halálát volt a fronton járt ifjú magyar, tragikus körülmények között elítélvott eből a világból. Fürdés közben a Répécébe fulladt. Ez az ifjú Fekete Sándor volt.

A halálhír mindig nagyon megviselt az embert. Bárki legyen is az, szomorú szívvel hallja az ember a halálhírt. Mennyivel szomoróbb és megrendítőbb, amikor olyan valaki felezi be földi pályafutását, aki nekünk a szívünkbe nőtt, akit mi annyira szerettünk és becsültünk. Akitől sok várunk, aki alkotásra teremtett, aki harcra született. Aki munkás, dolgos, becsületű magyar testvérünk volt, aki hazáját védeni kint járt az orosz harcmezőn, aki annyira szerette falját, egyházát és ezt a drága magyart földet.

Ki volt Fekete Sándor? Erre a kérdésre leleljen a szemlélyesen „Ennyi vagyok” című nyelvényben:

...és ismerőst vettem a kezembe; megfenti munkáit az apám! Pedig úgy vágytam a betűk erejébe, s a könyvek világába, drága belesjét, sok tépelődő, kitűző éjszákán...

De nem értem el a betűerdőbe. Pedig az útra ráéppent a lábam: Gátak álltak előttem: szegénység, émisszalótták, kínzó kétség, igaz? nem? — és letrőrt a szármány!

De mi felment; és a betű volt a visszazárózárt a szármány. megmutatta, hogy van olyan drága hadrókánt apám felszokasása: mint egy szívemből céppent drága ritm.

És vagyok, ennyi. Megelégedett S megelégedt világ az én világom. Boldog vagyok, ha csatlós a fejletem, vagy ha könnyem egy-egy meghitt cseppén ritme, szép sorokkal telezőntóm.

Dolgozót, harcolt az élet szamtalan bajával és akadályával, mégis megelégedett volt. A megelégedett ember pedig boldog ember. Boldog volt ő is.

Költő volt. Boldog, megelégedett költő. Versel jelentek meg a Cellődmölki Hírlapban, Evangélikus Ifjúságban, Harangszóiban stb. Mindenki látta a tehetséget benne a költészet terén is. Es most élete kettőtrőrt; ifjan, életre hajszála elszőlította közüllunk őt a mindneket jobban tudó Urítan.

Tudjuk és hisszük, van feltámadása, amikor újra boldogban visszonulhatjuk egymást. Nyugodjál Kedves Barátunk békeembében isten veled. — h —

Mivé lesz az, aki nem hisz abban, amit a magyar lélek nyilvánítottatott?

Aki nem tud, vagy nem akar hinn abban, amit a magyar lélek nyilvánítottatott, idegen a magyarságtól, ezért idegen célok és érdekek szolgáivá lesz, mert rombolja a magyar nép egységét, biztonságát, szellemi, anyagi javait és erejét. megzavarja lélektömességet a szó valódi, helyes értelmében „rombolóvá” válik.

Hogyan alakítják filmeinken a magyar parasztot

„Sirtam, amikor figuráltak és gyalázták előttem a fajtám” — írja egy falusi gazda

Nagyon sok szó és írás hangzott már el a magyar film művészetéről. Írók, művészek, publicisták mondták el a véleményüket különböző ankétok

Az elhangzott vélemények nagy része lesújtó volt. Bátisan adhatunk igazat a kárhözlatoknak. Batran adhatunk igazat az íróknak és műveit intellektuelleknek minden komoly, igényes magyar embernek, akik a mozi csak kello tartózkodással kezelik. Gy mennek oda, mint idegenek, mert a mai magyar film világa nem magyar és nem igaz. Alproblémákkal bíróknak a színészek kiasztalt mesékre építenek rendezők.

Megjeleni egy pár, komoly rabbi, német és amerikai film vásznon, azóta a dilettáns rendezők és dilettáns írók lejáratták az az egy pár jó külföldi film által feloldozott problémát.

A jó rendező épp olyan önkényes dolgokat örökíthet meg filmen, mint az igazi író és estő s zenész. Szépek, de önkényes művészi alkotások, mert az igazat úgy mondják el, hogy mindig komoly igazság marad.

De rendezőink nagy része csak ürügyül az igazságot, mely a filmet eljutna minden ember eléig, ezért nem társadalmi igazságot és igazságtalanságot mondok, hogy hozzanak, hanem a teljes valót. Csak a valót a székemben, a társasági életben, a puskában mindenhol.

Nem szeretem háromszög bemutatni, nem a hazug és léha társadalmi formát és a megszeriatlan dalokat terjeszteln, hanem az igazságot és az szépséget művészetesen megmutatni.

El, a mi nagy bajunk, ami előlől jön, abban nagyon kevés mélnék. Tanulunk dalokat, völeket, szavakat, melyeknek az értelmét nem tudjuk, mert nem gyararok s nem a mi életünkről zólának.

Most ráterek írásom tulajdonéppel céljára, a színésznék araszt-alkítására. A tisztavókö pró falú vandómozik járják. Légtökéletes technikai eszközökkel és szép igyekzettel terjesztik a parasztonak a kultúrát és milyet. A filmgépek ósokból származó filmeket, melyekből megnégyrészt a régi zsidó művészdárcú játszik. Rádai János a Gaál Franci a csillag, Kabos humor, fölbírtokos, szerelem s cigányzenésika a kollék.

Még ez csak megjárnd, de hogy alkítják ezeket a parasztszerepeket, ekom öntudatos, komoly parasztnak az arcában szökött a ír s sirtam, mikor figuráltak gyalázták előttem a fajtám. Ök meg, az éregasszonyok és mberék, akik sokasem látták még mozi, szótlanul bámulták. Mintha valahol Afrikában, vagy földnek egy más ismeretlen részén komédizott volna előttük az a néhány ember, annyit idegen és ismeretlen volt nekik az a világ. Ezükbe sem jutott, hogy ezek alakok tulajdonképpen ök

volnának, a magyar parasztnak. fiatalok és öregek, asszonyok és leányok. Mindez nem nagy jelentőséggel bír ott, ahol nincs mozi, elfelejtik a józan hétköznapi során a látottakat. De ahol van, s most már életszükségletté lett, különösen a fiatalabbaknak a úgy ragad rájuk a sok szemét, mint a dohányzás és az alkohol. Pedig nem félművelt kispolgárok és tudatlan bírák kellene a magyar jövőnek. Sajnos, ezek az állapotok máig sem javultak, színészeink, de különösen a színésznők olyan arcpelitó módon alakítják a paraszt figurát, hogy felháborodva és bosszankodva ül át az ember egy-egy előadást. Különösen a szerelmes jelenetek visszatartózkodó és felháborítottan rosszak. Hogy szeretnék olyankor jól ütni a filmen játszó színésznőre.

Hát mit gondolnak ök, minden szemükben és gúnyukban céltáblát lennénk: nincs nekünk arcunk, hogy prulni tudjon a sok rázórti sértés? Rosszindulatunk, vagy tudatlanok? Inkább az utóbbi, ez pedig szégyen ránk és rájuk.

Egy nemzeti szétszóródásra nem ismeri törzset és fennmaradtát, a parasztnak. Nem tud eljárnani egy parasztszerepet. Egy látszik fogalunk sines róla, hogy milyen egy igazi paraszt.

A színészeinknek meg kell tanulni minket parasztnak úgy alakítani, hogy ne érezzük paraszt voltunkat lealázónak és gúnyosnak. Hogy ezt megtanulhassák, ahhoz szükséges hogy közénk jöjjenek. A társai és a balatonl nyaralás helyett nézzék meg, hogy dolgozunk, hogy eszünk és szeretünk.

Ne csak fényképlüket es sejtetes dalakat küldjék le hozzánk, hanem jöjjenek ök és tanuljanak tőlünk lemondás és egyszerűséget s csak alakítsák a parasztszerepeket.

Mi paraszt fiatalok komoly, a magyar közösség ügyeit kitergező filmet akarunk látni, ahol mint egy nyitott könyvben olvashatnánk a magunk és mások hibáit.

Ahol közönsze megéreznek, hogy mit tehetnek fajtánk érdekében, mint ahogy a költő mondja: *Rendezni vágy, közös dolgainkat, ez a mi munkánk és nem is kevés.* Cseresl Péter

A Cellidőmölki Hírlap a környék legényeseiből heilapja!

Sajtótervezlet. A magyarországi evangélikus újságok szerkesztői és munkatársai aug. hó 26—28-ig Budapesten egyetemes sajtó értekezletet tartottak az általuk szerkesztett sajtótermékek szellemi és anyagi ügyeinek megbeszélése végett. A „Lelkipásztor” című lelkesítő szaklap (melynek közütdomása, hogy it közügyünkben szerkeszteni) képviselőtében Molnár János eszperes, a lap felelős szerkesztője vett részt e két napos sajtókonferencián.

Hadnagyavatás Budapesten.

Közellátási tudnivalók!

Hogyan kell teljesíteni a beszolgáltatást?

A vásárlásra jogosított kereskedő a megvásárolt áruért vettl jegyet állít ki. A vételi jegyet akkor is ki kell állítani a kereskedőnek, ha az eladónak beszolgáltatási köteleessége nincs vagy pedig az eladó a beszolgáltatási köteleesség teljesítése után ajánl fel vételt. A vásárlásra jogosított kereskedő az áru megvételkor a vételi jegyet átadja az eladónak.

Ha az eladó egy hónapnál naponként folyamatosan szolgáltatni nem tehet, a jogosított kereskedő a beszolgáltatott tej mennyiségéről nem köteles naponként külön-külön vételi jegyet kiállítani, hanem a hónap folyamán beszolgáltatott tej mennyiségéről a vételi jegy helyett teljesbeszolgáltatási kimutatást állít ki.

A gyapjú, hagyma, cukorrépa, cikóriagyökér, borsmentalevél és borsmenta szárna eladásokra jogosított kereskedő nem állít ki vételi jegyet, hanem kimutatást készít a beszolgáltatott árukról és ezt küldi meg a nyilvántartó hatóságnak.

A községi előjáróság a tejfogyasztásra jogosítottaknak tejalványt, illetve baromfi és tojásalványt adhat ki, amely utalvány alapján a fogyasztó az áru megvásárolt időn belül a termelői közvetlenül megvásárolhatja, illetőleg a termelő az áru beszolgáltatási köteleességének teljesítésére való beszámitása mellett a fogyasztónak közvetlenül kiszolgáltathatja. A fogyasztónak az áru megvételét az utalványon kell igazolni és az utalvány a termelőnek kell átadni. A termelőnek az összegyűjtött utalványokat minden hónap 5-ig kell a nyilvántartó hatóságnak bemutatni, hogy az utalvány alapján kiszolgáltott tej a beszolgáltatási köteleesség teljesítésére beszámíthatassék.

A kényszerzavótt szarvasmarhát, sertést vagy juhot a gazdálkó beszolgáltatási köteleességének teljesítésére csak akkor lehet beszámítani, ha az állatot közfogyasztásra használják fel.

A beszámítást a községi előjáróság által kiadott kényszerzavótt algalvány alapján kell igazolni.

romli és tojás vásárlása a kereskedő vételi jegy helyett az áru súlyának és bűzanyag számának megfelelően ügynevezett árúbejegyzet szolgáltatni. Az árúbejegyzet a beszolgáltatott mennyiségét, mennyiségét és bűzanyag számát tünteti fel. Az árúbejegyzet a megfelelő bűzanyag számát azután annak a gazdálkodónak számítják a beszolgáltatási köteleesség teljesítésére, aki azt a nyilvántartó hatóságnak felmutatja. A felmutatott árúbejegyzet a hatóság pecséttel látja el. A nyilvántartó hatóság az árúbejegyzettel igazolt áru beszolgáltatására vonatkozó adatokat beírja a beszolgáltató gazdákönyvébe, illetve ha a beszolgáltató gazdákönyvvel nem rendelkezik, akkor azt a beszolgáltató naplójába jegyzik be.

A vármegyei árpa beszolgáltatásának igazolása

Felhívja a közellátási hivatal mindazokat a gazdákat, akik vármegyei árpa beszolgáltatására vannak kötelezők, hogy folyó hó 9 én, csütörtökön déli 12 óráig a közellátási hivatalban igazolják az alapsáni pecséttel ellátott vételi jegy felmutatásával, hogy beszolgáltatási köteleességüknek elegendet tettek-e.

Hírdetmény

A községi előjáróság megállapította, hogy egyes gazdák a cséplőgéprelelős vezetőjével beszámitásba a cséplési könyvekbe a tényleges terménél kisebb termésméretményt vezettek be.

A községi előjáróság ezzel kapcsolatban felhívja a gazdálkodók figyelmét a következőkre:

1. Mindazok a gazdálkodók, akik 48 órán belül a községi előjáróságnak bejelentik es pótlólag bejegyeztetik a cséplési folyamán előtöltött és a cséplésig által eddig még le nem foglalt, illetve fel nem mért gabonakészleteiket, mentesülnek az elkövetésről és egyéb büntetőjogi következményektől, amennyiben bejelentésüket az ellenőrző mérés igazolja.

2. A beszámitást a községi előjáróság által kiadott kényszerzavótt algalvány alapján kell igazolni. A kisebb mennyiségben eladott, napraforgó, tökmag, élő ba-

sául, ha a nyilvántartó hatóság megállapítása szerint a cséplésnél visszacséles nem történt.

Finom lisztjeledek felemelése

Szeptember 4-1-től kezdve az eddigi két kilogrammos lisztjeledeget 2,80 kg-ra emelték fel. Ennek a lisztjeledegnak háromnegyedhónapi részét finomlisztben, negyed hónapi részét (esetenként 70 dkg) pedig kenyérliszttben kell kiszolgáltatni.

A petroleumjegy 3-as számú szelvényére szeptember hónapban 1 liter petroleumot lehet kiszolgáltatni.

A cellódömölki mozdonyvezetők othona augusztus hó 30-án rendkívül közgyűlést tartott, melyen Vas Béla főhadnagyok javaslatára egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy a tagsági díjat ötven százalékkal felemelik és ezzel a többlet tagdíjjal elősegítik a háborúban elhalt hősök árvaival felnevelését.

Ez a nemzeti érzést áthatott egyhangú közgyűlést határozat arra valí, hogy a cellódömölki mozdonyvezetők tudják, hogy a hazának és nemzetnek kötelezettséggel tartoznak. Ilyen emberek fejjelmeztettek a napi teendőik elvégzésekor is, mert ismerik a magasabb erkölcsi kötelezettségüket.

A rendkívül közgyűlésen a máv. üzletvezetőket dr. Zalán Jenő máv. útikar képviselte.

A rendkívül közgyűlés további folyamán Farkas István elnök beszámolt a kör zászólóváltási ünnepélyen elért eredményekről, majd utána új körgazdát választottak.

Az ellopott zseborra megkerült

Három héttel ezelőtt közölte a Cellódömölki Hírlap, hogy Nika József cellódömölki nv. máv. segédlistás lakásába kéregetés címén beadított egy tiz év körüli cigánygyereket a művel a konyhában senki sem tartózkodott, a szoba szekrényének fiókjából pár pillanat alatt ellopta a házigazda 80 pengő érték zseborráját.

Nika József nem sokkal később a városba akart menni, s ekkor vette észre, hogy az órája eltűnt, de a cigánygyerekek nyomát sem találta. A véletlen azonban mind a további, mind az órák csendőrkézre adta. A magyarországi csendőrök egyik járőro gyanús a napokban házkutatást tartott a szerezényi cigánytanyán, s a járőr egyik tagjának felült, hogy egyik alig tiz éves Kolompár-ivadék ügyesen kiment a putrik közül s egy kisebb rongyocsmagot elrejtett a közelbi gyepben.

Természetesen a járőr azonban lefellele és vallatára fogta a cigánycsomagt, aki aztán belismerés, hogy a rongyokba csomagolt zseborrá Cellódömölkben lopta. Az óra tulajdonosát megvezetni ugyan nem tudta, de a csendőrszert elvezette Níkák házához, s ott megmutatta, hogy melyik szekrényből lopta el a zseborrá. A közre máris veszedelmes Kolompár-ivadék ellen aráljárás

Megszüntették az eljárást Ács Ferenc ellen

Lapunkban annakidején megírtuk, hogy Ács Ferenc 39 éves gszóvédelemből agyonlőtte sókülsővel hentes és mézszóro jogardt, Pálffy József.

Tudvaleló dolog, hogy Pálffy József izgága, köteköd ember volt a mióta Ács Ferenc nóvérét elvette feleségül, napirenden volt közöttük a veszekedés. Ács Ferencet és feleségét állandóan fenyegette Pálffy József. Ok csendés és békés emberek lévén, mindig kitértek előle. A veszekedés a bírtok megosztásakor robbant ki.

Azon az emlékezetes napon, amikor Ács Ferenc és felesége Mersevátón kerékpáron haladt át,

Pálffy mindkettőjüket le akarta szúrni. Ács Ferenc életük védelmében revolverrel agyonlőtte Pálffy Józsefet, amiről azonnal értesítette a cellódömölki csendőrséget, amely kiszállt a helyszínre és Ácsot letartóztatta. A vizsgálóbíró azonban hamarosan szabaddrá helyezte.

A szombathelyi kir. ügyészség 5374/kü/1943. számú végzésével a Btk. 79. §-ának figyelembevételével, valamint a Bpr. 10. §-ának 1. pontja alkalmazásával a szombathelyi kir. törvényszék — mivel a jogos önvédelem teljes mértékben beigazolást nyert — az eljárást megszüntette.

H I R E K

— **Előléptetés.** Szabó Dezső csongett evangélikus tanító, levénte-főoktató, — ki jelenleg járási katonai parancsnokságban teljesít szolgálatot, mint tartalékos hadnagyot — főhadnaggyá léptetették elő.

— **Nyugdíjazás.** A MÁV igazgatósága Hegedüs László pályamestert október hó 1-vel nyugalmobba helyezte.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítünk a nagyérdemű közönséget, hogy frontszólgálatómól hazazérkeztem és **szabóműhelyemet, valamint feleségem gombbuzásait** Rákóczi út 18 szám alatt újból folytattuk. — Irányelvem: szolid árak, pontos kiszolgálás! — Kérjük a nagyérdemű közönség szives pártfogását, hazafias tisztelettel: *Balogh Lajos és neje.*

Í Z

— **Leventelistentisztelet.** A nyári szünidő után megidőző új leventéit munká kezdték az evangélikus templomban a celli és a filiai (Mesteri, Tokorcs, Sömjen, Szentmárton és Mersevát) evangélikus leventék számára folyó, hó 5-én, vasárnap délelőt 9 órákor levente-isten-tisztelet lesz.

— **Böröndt lopott.** Mihók Miklós 34 éves máv. pályamunkás szerdára virradóra a vasúti váróteremből egy szabadságos katonába bördönt, mely tele volt élelmiszerral, egy őrizetlen pillanában ellopta. A feljelentést megtették ellene.

— **Iskolai hírl.** A cellódömölki evangélikus iskola ezúton is értesíti a szülőket, hogy a szombathelyi kir. főigazgatóság rendelkezése értelmében az iskolában a tanítás november 3-án kezdődik. A beiratások október 29-é 30-án tartanak meg.

Köszonettnyilvánítás

Mindazonkán, akik fejtételen jó íjrelem, illetve édesapánk temetésé alkal-mával koszorú vagy csokor küldésével, valamint megjelenésükkel fájdatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hála-köszönetet.

Koczor család

— **Tízónapos kereskedelmi tanfolyamot** nyit Budapesten a Baross Szövetség 17. élelvétüket betöltött keresztény ifjak és leányok számára, akik a polgári iskolának, vagy a gimnáziumnak legalább 4 osztályát elvégeztek, de beiratkozhatnak középiskolában érettségizett vagy tanítóképzőintézetet végzett fiúk és leányok is. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások folyó évi november 3-án délután 1/3 órákor kezdődnek és délután 3 órától 7-ig lesznek. Beiratkozási díj 40 pengő. Tanfaj 300 pengő, mely havi 30 pengős részletekben fizethető. A beiratkozásoknál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány. Beiratkozás hét-köznaponként délelőt 11 órától 3 óráig és délután 5 órától 7-ig VII. Vas-utca 9. szám alatt lehet. Védők hallgatok beiratkozhatnak a szóban lévő két ökmányunk és 40 pengő beiratkozási díjjak postán való bektüldésével.

„Fekete-cséplések” Rábakecskédén és Káldon

A napokban az osztyvárszonyfal csendőrszörnek tudomására jutott, hogy Rábakecskéd községben nagyarányú visszacséles történt a cséplés folyamán. Megkezdték a nyomozást és kiderült, hogy az egyik cséplőgéptulajdonos összejátszott a gazdákkal és az elcséplést gabonának csak egy részét jégyezték be a mázakönyvbe és az eredménynaplóba.

Összesen 420 mázsa gabonának a bejegyzését megszüntették el,

118 mázsa búzát, 141 mázsa rozst, 144 mázsa árptét és 44 mázsa zabot. A géptulajdonos és 26 kizsáda ellen a csendőrség megtette a feljelentést honvédelmi törvénybe ütköző büntétt és kibégás címén.

Káldon is nyomozást indítottak a csendőrök és még nagyobb arányú visszacsélesnek jöttek a nyomára. Itt

720 tétermázsa gabonát „feketéztek” el a gazdák, összejátszva a cséplőgéptulajdonosokkal. Ellenük is megindult az eljárás.

NEMZETI MOZI CELLDÖMÖLK:

Szeptember 4., szombat, 5. óra, hétdő

Emberek a havason

Főzereplők: Szellay Alice, Bihaczai, Görbe János és Makláry János

Szeptember 5., szerda, 10 óra, 15 perc

Vérbűz

Főzereplők: Conhita Montenu Leonardo Cortese.

Szeptember 6., csütörtök

A fehér hajó

Főzereplők: Egy olasz hadihajó és jeli és legények.

Szeptember 5., vasárnap

Valborg-ejli kaland

Főzereplők: Ingrid Bergmann, Hagen és Victor Sjöstrom, stb.

TOROL FILMSZÍNHÁZ REPPELLAI

Szeptember 5., vasárnap

Dzsugel banditái

Főzereplők: Tom Tyler, Jack I. Frances Robinson.

Szeptember 8., szerda

Hallo Janine

Főzereplők: Rökk Marika, Csab J. Hoesters, R. Goddon és M. B.

M. kir. cellódömölki áll. mozdály kat. psg. 440/1943. szám.

Hírdetmény

A cellódömölki m. kir. méntelep katonai parancsnoki évi tárgyházamat nyilvános írtványban szádeközik értékes E óráló folyó hó 12-én, délután 10 órából a méntelep hiv helyiségében — **Cellódömölki Méntelep** — nyilvános szóbeli tétst hirdet, amlyről ezúton, a den kötelezettség nélkül, az é deklódotok értesítik.

A tárgyértékesítési feltételeket illetőleg, naponta reggel 6 órától 10 óráig, a méntelepparancsnokság tájékoztatást ad a érdekelteknek személyes megjelenés esetén.

Cellódömölki, 1943 szept. 2-án

Marton alez. sk. méntelepparancsnok.

— **Hosszú Zoltánék** Hírvölalatról beszámoltunk már. A napokban fejtették be Barsi Dónes szövegkönyve alapján készült „Es a vakok mégis látnak” c. filmük forgatását. Még a kész felvételek vannak bátra, e Monoron bonnyolják le. A dandirendezője a tehetséges, fiatal Jeney Imre. Az operatőr Fekete Ferenc, aki az „Emberek a havason” című filmet fényképezte.

ELADÓ

egy jókarban lévő gazdasági széklet.

Cím: Polgár János Cellódömölki.

— **A horvát sajtó** éles bírádságot intézett a londoni országos levélművelő ellen. A tanácsok oka, hogy az újjászervelemén szerb kormányba egy len horvát, vagy szlovákot vezessen be.

CELLDÖMÖLKI HÍRLAP

Kiadja: A Tere Szövetség Kezességével: H. E. T. Földes László Tisztelt Mérték Igazgatóság: cellódömölki város 12. órák. Tere-szövetség igazgatója, Cellódömölki.